Lietas Nr. A420135625
A42-00243-26/23
ECLI:LV:ADRJRIT:2026:0312.A420135625.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026. gada 12. martā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Rudīte Migla,

piedaloties pieteicējai /Persona A/un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvei /Persona F/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par publiski tiesisko attiecību – darba stāža firmā /Nosaukums A/ periodā no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim – konstatēšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas /Persona A/pieteikums par publiski tiesisko attiecību – darba stāža firmā /Nosaukums A/ (turpmāk – uzņēmums) periodā no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim – konstatēšanu.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicējai ir 2017. gada 20. februāra arhīva izziņa par to, ka personālsastāva dokumenti glabāšanā arhīvā nav nodoti. Darba grāmatiņu un darba līgumu par darbu uzņēmumā pieteicēja nevar atrast. Ir saglabājies tikai ieraksts algas nodokļu grāmatiņā. Pēc algas nodokļu grāmatiņas redzams, ka pēdējā darba vieta, kurā vēl bija nepieciešama darba grāmatiņa, bija /Nosaukums H/, bet arī /Nosaukums H/ dokumenti nav arhīvā nodoti.

[2] Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – aģentūra) rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu norāda turpmāk minēto.

[2.1] Pieteicējai nav darba grāmatiņas, kas apliecinātu darba periodu no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim uzņēmumā, citu dokumentu, kas apliecinātu nodarbinātības faktu uzņēmumā, pieteicējas rīcībā nav, kā arī Latvijas Nacionālā arhīvs nevar sniegt ziņas par pieteicējas nodarbinātību minētajā periodā, jo uzņēmuma personālsastāva dokumenti arhīva glabāšanā nav nodoti un to iespējamā atrašanās vieta arhīvam nav zināma. Līdz ar to pastāv formāls priekšnosacījums juridiskā fakta konstatēšanai. Tā kā 1. janvāris un 31. decembris ir svētku diena, kā arī 1994. gada 2. janvāris bija svētdiena, tad aģentūras ieskatā nodarbinātības sākuma datums iespējams ne ātrāk kā 3. janvārī, beigu datums – 30. decembrī.

[2.2] Algas nodokļa grāmatiņa nav apdrošināšanas stāžu apliecinošs dokuments, tāpēc tā ir vērtējama kā papildu informācija, ar nosacījumu, ja iesniegtā kopija ir no pieteicējas algas nodokļa grāmatiņas (pieteicējai nepieciešams iesniegt algas nodokļa grāmatiņas visu aizpildīto lappušu kopijas), kā arī lietā būtu nepieciešams pieaicināt lieciniekus, kuri 1994. gadā ir strādājuši kopā ar pieteicēju uzņēmumā. Iespējamie lieciniekiir jānorāda pašai pieteicējai.

Tiesu praksē ir nostiprinājusies atziņa, ka, ja dokumentāri pierādījumi nav pieejami, juridiskā fakta konstatēšanai nepieciešamas vismaz divu liecinieku liecības. Tas stiprina liecību pamatojumu un mazina šaubu iespējamību par sniegto liecību ticamību.

[3] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumu.

Aģentūras pārstāve neiebilda lietas izskatīšanai.

Motīvu daļa

[4] Lietā noskaidrojams, vai pieteicējas apdrošināšanas stāžā ir iekļaujams periods no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim. No pieteicējas norādītā izriet, ka viņa šajā laikā bijusi nodarbināta uzņēmumā.

[5] Atbilstoši likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 2. punktam no 1991. gada 1. janvāra līdz 1995. gada 31. decembrim apdrošināšanas stāžu veido darbs un tam pielīdzinātie periodi, kuri norādīti šā punkta 1., 2. un 3. apakšpunktā un kuros bija jāveic, bet attiecībā uz pašnodarbinātām personām ir veiktas apdrošināšanas iemaksas, un šā punkta 4., 5., 6. un 7. apakšpunktā norādītie darbam pielīdzinātie periodi, kuros ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Darbs apdrošināšanas stāžu veido tad, ja darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija reģistrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksu (sociālā nodokļa) maksātājs.

Minētā likuma pārejas noteikumu 7. punkts noteic, ka apdrošināšanas stāžu apliecinoši dokumenti ir darba grāmatiņa, darba līgumu grāmatiņa, dokuments, kas apliecina apdrošināšanas iemaksu izdarīšanu, citi dokumenti, kas apliecina apdrošināšanas stāžu (arhīva izziņas u.c).

Kārtību, kādā ir pierādāms un aprēķināms apdrošināšanas stāžs, atbilstoši likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu $2.^{1}$ punktam noteic Ministru kabineta noteikumi. Uz minētās normas pamata izdoti Ministru kabineta 2002. gada 23. aprīļa noteikumi Nr. 165 “Apdrošināšanas periodu pierādīšanas, aprēķināšanas un uzskaites kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr. 165).

Noteikumu Nr. 165 3.1. punkts noteic, ka no 1991. gada 1. janvāra līdz 1995. gada 31. decembrim apdrošināšanas stāžu veido darba periodi, kuru laikā ir veiktas vai bija jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas sakarā ar to, ka persona šajā laikā ir bijusi darba ņēmēja statusā un darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir bijis reģistrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksu veicējs (sociālā nodokļa maksātājs). Attiecīgo darba periodu apliecina ar šo noteikumu 5.1., 5.2., 5.3. un 5.6. apakšpunktā minētajiem dokumentiem.

Saskaņā ar noteikumu Nr. 165 20.1. apakšpunktu darbu iestādēs, organizācijās un uzņēmumos pierāda, pamatojoties uz dokumentiem, kuri norādīti šo noteikumu 5.1., 5.3., 5.6., 5.7. un 5.29. apakšpunktā: darba grāmatiņa (darba līgumu grāmatiņa); darba līgums un dokumenti par tā izpildi, kuros ir norāde par attiecīgā darba perioda pabeigšanu; Latvijas valsts arhīvu vai citu valstu arhīvu izziņas; darba devēja izziņa, kas izsniegta saskaņā ar šo noteikumu 11. punktu, un tiesas spriedums.

[6] Izskatāmajā lietā pieteicējas rīcībā nav darba grāmatiņas, kas apliecinātu darba periodu no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim uzņēmumā.

Atbilstoši Latvijas Nacionālā arhīva 2017. gada 20. februāra izziņai Nr. LNA-6.2.4./2192 uzņēmuma personālsastāva dokumenti arhīva glabāšanā nav nodoti un to iespējamā atrašanās vieta arhīvam nav zināma. Ziņas par pieteicējas darbu no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim arhīvs sniegt nevar (datne: *dokumenti tiesai*).

Saskaņā ar Lursoft Uzņēmumu reģistra datu bāzi uzņēmums reģistrēts 1993. gada 26. februārī, likvidēts 1998. gada 9. janvārī, direktors ar paraksttiesībām bijis /Persona C/. AtbilstošiPersonu datu pārlūka ziņām /Persona C/ ir miris. Atbilstoši pieteicējas norādītajam viņas rīcībā nav informācijas par vēl kādu personu, kura varētu liecināt par viņas darba gaitām uzņēmumā.

[7] Kā jau tika norādīts, saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 2. punktu no 1991. gada 1. janvāra līdz 1995. gada 31. decembrim apdrošināšanas stāžu veido darbs un tam pielīdzinātie periodi, ja darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija reģistrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksu (sociālā nodokļa) maksātājs.

Lietā ir iesniegti pierādījumi tam, ka uzņēmums 1993. gada 6. septembrī Sociālās apdrošināšanas pārvaldei ir iesniedzis izziņu reģistrācijai, ko parakstījis vadītājs /Persona C/ un galvenā grāmatvede /Persona D/ (datne: VSAA_190226_tiesas *sēdē iesniegtie dokumenti*) un Finansu pārskats par sociālā nodokļa pieskaitījumiem, maksājumiem un valsts sociālās apdrošināšanas līdzekļiem par 1994. gada 1., 2., 3. un 4. ceturksni (datne: VSAA_190226_tiesas *sēdē iesniegtie dokumenti*). Tādejādi uzņēmums ir bijis reģistrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksu (sociālā nodokļa) maksātājs un 1994. gadā ir veicis sociālā nodokļa maksājumus.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja paskaidroja, ka /Nosaukums A/ bija tirdzniecības uzņēmums. Strādāja /Adrese A/bija noteikts stends. /Persona C/ bija vadītājs, /Persona D/ bija grāmatvede, un viņas bija trīs pārdevējas. Pārdeva pārtikas produktus – gaļu. Bija divas darba vietas, un trijatā mainījās. Nostrādāja maz, tikai gadu. Visdrīzāk uzņēmums izputēja, tikai dzirdēja, ka direktors bija kaut kur Latgalē. Gaļu piegādāja pats /Persona C/ no /Nosaukums E/, iespējams vēl no kāda, bet tas bija galvenais. Kādreiz kopā ar /Persona C/ strādāja /Nosaukums D/, bet sākās juku laiki, un tad /Persona C/ pats dibināja uzņēmumu. Alga maksāta skaidrā. Grāmatvede nākusi, un tad pret parakstu to izsniegusi. Tirdzniecība sākumā gājusi labi, bet pēc tam vairs ne tik ļoti. Klienti maksāja skaidrā naudā, tirgū nebija tādas prasības pēc kases aparātiem.

Bija darba līgums ar uzņēmumu, bet tas nav saglabājies. Uzņēmums jau pastāvējis pirms pieteicēja sāka tur strādāt. Tirgoja cūkgaļu, liellopu gaļu un vistas gaļu arī, bet pārsvarā cūkgaļu. Iekasēto naudu ar orderi nodeva grāmatvedei dienas beigās. Kad klients maksāja, bija atvilktne, kur lika naudu. Bija arī inventarizācijas. Maiņas bija pa piecām dienām. Kā nodod maiņu, tā inventarizācija. Pirmdienas bija sanitārās dienas, maiņas bija no otrdienas. Mainījās pēc grafika, uz vietas visu laiku bija divas pārdevējas.

Strādāt sāka agri, ap plkst. 7:00 vai 8:00. /Persona C/ pats atveda preci, vai citreiz bija krāvēji uz vietas /Adrese A/sarunāti, no saldētavām. Strādāja līdz plkst. 17:00 vai 18:00. To kas nebija iztirgots, to /Persona C/ vai kāds sarunāts cilvēks aizveda atpakaļ uz saldētavu. Tur bija nodalītas vietas katram. Ziemā, pavasarī un rudenī telpas bijušas diezgan aukstas.

Tirgojuši arī subproduktus, tie bija lēti, labi tirgojās. Malto gaļu netirgoja, jo tur vajadzēja aparātu. /Adrese A/ nebija siltā ūdens. Kad viss bija jāuzkopj (paplātes), tad bija viena telpa ar auksto ūdeni. Tirgošanās vieta/stends bija viena un tā pati. Alga bijusi kādi 50 – 70 lati. Pāri 100 latiem noteikti nebija. Bija balti halāti, kurus pašas kaut kur dabūja, arī pašas mazgāja. Uz vietas/Adrese A/bija sanitārā daļa, kas vizuāli apskatījās preci. Uz cūkgaļas bija spiedogs. Preci klientiem deva plastmasas maisiņos. Bija mehāniskie svari. Gaļa bijusi koka kastēs. Bija galds ar flīzēm, uz kura izlika. Subproduktus likti uz alumīnija paplātēm. Stendam bijuši slēģi, kurus taisīja ciet vakarā, un novilka metāla režģi (datne: *AL_1_A420135625_19022026_PROTOKOLS_2*).

[9] Likuma "Par valsts pensijām" 9. panta pirmā daļa noteic, ka valsts pensijas apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas stāža, kurā ieskaitāmi mēneši, kuros veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam.

Minētā panta otās daļas 1. "a" apakšpunkts noteic, ka apdrošināšanas stāžu veido apdrošināšanas iemaksu periodi, kuru laikā persona bijusi obligāti sociāli apdrošināmā persona kā darba ņēmējs, par kuru veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas.

Saskaņā ar likuma „Par sociālo nodokli" (spēkā no 1991. gada 1. janvāra līdz 1995. gada 31. decembrim) 3. panta 1. punktu darba devēji Latvijas Republikas teritorijā izdara sociālā nodokļa pieskaitījumu darba ņēmējiem aprēķinātajai darba samaksai un tai pielīdzinātajām izmaksām naudā un natūrā (pārrēķinot naudā) vispārējā gadījumā - 37 procentu apmērā.

Tātad sociālā nodokļa aprēķins ir saistīts ar aprēķināto darba samaksu.

Lietā iesniegta pieteicējas Algas nodokļa grāmatiņa sērija BID Nr. 494836, reģistrēta 1994. gada 1. martā ar reģistrācijas Nr. 487/13 Valsts ieņēmumu dienesta Rīgas pilsētas Kurzemes rajona nodaļā, kurā kā ienākumu gūšanas vieta no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim ir norādīta firma /Nosaukums A/ (datne:*nodoklu gramatina*).

Lietā iesniegts 1995. gada 10. februāra paziņojums nodokļu inspekcijai par pieteicējas algas nodokli par 1994. gadu (datne: /Persona A/*_190226_Paziņojums par algas nodokli*).

Tiesa konstatē, ka algas nodokļa grāmatiņā uzņēmuma grāmatvedes paraksts ir vienāds ar grāmatvedes parakstu paziņojumā par pieteicējas algas nodokli.

Izvērtējot pieteicējas tiesas sēdē sniegto paskaidrojumu par veicamajiem darba pienākumiem un darba apstākļiem uzņēmumā, ierakstu pieteicējas algas nodokļa grāmatiņā, ka ienākumu gūšanas vieta 1994. gadā ir uzņēmumā un algas nodoklis 1994. gadā ir ieturēts no gūtajiem ienākumiem tieši uzņēmumā, kā arī faktu, ka /Nosaukums A/ 1994. gadā ir bijis reģistrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksu (sociālā nodokļa) maksātājs un arī veicis sociālā nodokļa maksājumus, tiesa atzīst, ka lietā ir pierādīts, ka 1994. gadā pieteicēja ir strādājusi uzņēmumā un par viņu ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

[10] Attiecībā uz aģentūras norādīto, ka 1. janvāris un 31. decembris ir svētku diena, kā arī 1994. gada 2. janvāris bija svētdiena, tad nodarbinātības sākuma datums būtu nosakāms ne ātrāk kā 3. janvārī un beigu datums – 30. decembrī, tiesa norāda, ka pārtikas tirdzniecība notiek arī svētdienās un svētku dienās. Tā kā lietā esošajos dokumentos ir norādīts 1. janvāris un 31. decembris, tiesai nav pamata to neņemt vērā.

[11] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Savukārt minētā panta trešā daļa noteic, ka valsts nodeva netiek atlīdzināta, ja pieteikuma priekšmets bija konkrētu publiski tiesisko attiecību pastāvēšana, nepastāvēšana vai to satura konstatācija.

Pieteicēja ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro*, un tiesa pieteikumu apmierina, tomēr, tā kā tiesa ir konstatējusi pieteicējas darba stāžu, valsts nodeva netiek atlīdzināta.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. pantu un 289.–291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /Persona A/ pieteikumu.

Konstatēt, ka /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, ir strādājusi firmā /Nosaukums A/ periodā no 1994. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 31. decembrim.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese R. Migla